

předpokladu, že peníze nepatřily skutečně obžalovanému. Výkonný orgán měl na rozkaz berního úřadu provést na obžalovaném kapesní zájem a byl proto oprávněn odníti mu všechny peníze, které měl u sebe, bez ohledu na případné vlastnické právo jiných osob k nim (§ 253 ex. ř. a návod pro výkonné orgány odd. II.). Jednal proto výkonný orgán podle zákona a podle předpisů a nedopustil se provedením zájmu žádného nedopatření; bylo v důsledku toho povinností obžalovaného, by bez odkladu na vyzvání výkonného orgánu peníze vydal, byť snad byly vlastnictvím jeho manželky. Poskytovalť jí zákon prostředky, by svému domnělému nároku zjednala platnost pořadem práva.

Čís. 2636.

Zavinění (§ 335 tr. zák.) nešetřením předpisů Šu 2 min. nař. ze dne 7. února 1907, čís. 24 ř. zák. při provádění studnařských prací.

Podnikatel jest povinen postarati se o dodržení předpisů, podle nichž jest před započítím nebo při vykonávání nebezpečných prací opatřiti určité záruky bezpečného jich provádění, i proti vůli zaměstnanců při pracích těch zaměstnaných (donutiti je k zachovávaní oněch předpisů).

Podnikatel živnosti, k jejímuž provozování jest třeba koncese (na př. živnosti studnařské), zodpovídá i za škodný výsledek z jednání (opomenutí) svého zmocněnce, ustanovil-li jím osobu neodbornou a nespolehlivou.

Okolnost, že znalec vykročil z mezí svého úkolu, není vadou ve smyslu §§ 125, 126 tr. ř.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1927, Zm I 579/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Františka H-y do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. září 1926, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti života podle Šu 335 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného Jaroslava H-a, zrušil napadený rozsudek nalézacího soudu ohledně tohoto stěžovatele a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

I. Zmateční stížnost Františka H-y uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle Šu 281 čís. 4, 5 a 9 písm. a) tr. ř. Zmatek čís. 9 písm. a) nedoličuje po zákonu a dlužno ji v tomto směru pokládati za vůbec neprovedenou. Odvozujet beztrestnost stěžovatele ze skutkových okolností, že stěžovatel neprováděl stavbu studny, při níž se smrtelný úraz stal, sám, nýbrž že ji prováděl spoluobžalovaný H., jenž o ní věděl proto, že mu to stěžovatel oznámil, ačkoliv rozsudek zjišťuje, že stěžovatel převzal a prováděl stavbu svým jménem bez vědomí spoluobžalovaného H-a, kteréžto skutečnosti jsou složkami skutkového děje, na jehož právní

rozbor nutno se omeziti, má-li hmotněprávní zmatek §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. zákonně býti prováděn. Zjednal-li podle zjištění rozsudku stěžovatel H-ého ku práci a mohl-li předvídati, že k neštěstí může dojít, neboť, jak rozsudek podotýká, sám doznává, že věděl, že studně svrchu není vykružená a hrozí sesutím, bylo i jeho, a to spíše jeho, než H-ovou povinností, by čelil shledanému nebezpečí včas a vhodným opatřením. Bylť on a nikoliv H. osobou, která přímo B-ého k práci zjedнала a proto byla zodpovědna — při nejmenším vedle jinak zodpovědného studnařského mistra H-a — za bezpečné pro dělníky provádění práce jim uložené, to tím spíše, když jako zaměstnavatel byl s to, by dělníka, zdráhal-li se, k zabezpečovacím úkonům donutil pohrůzkou, že ho jinak z práce propustí. Této povinnosti vyplývající přirozeně ze zjednání dělníka, způsobem práce ohroženého, nesprostila by stěžovatele ani další skutečnost, že ho zjednal v zastoupení jiné osoby (studnaře H-a), obzvláště zůstala-li tato osoba nečinnou přes to, že jí byla práce ta stěžovatelem oznámena, nebo právě protože jí — jak rozsudek zjišťuje — práce ta oznámena nebyla. Proto jest, pokud nejde o posouzení viny H-a, nýbrž o posouzení, zda se stěžovatel dopustil opomenutí úkonu jemu náležejícího a nedbalosti, bez významu, zda stěžovatel jednal při smlouvě o stavbě studny u svědka L-y a při zjednání B-ého k této stavbě jako zmocněnec H-ův, zda a kdy onu smlouvu a započetí, po případě způsob práce H-ovi oznámil a zda a kdy ho žádal, by přišel na místo práce. I kdyby příslušné, H-ovi příznivé závěry nalézacího soudu neobstály, nestal by se tím výrok o vině stěžovatelově vratkým, takže by i případná formální vadnost závěrů těch nedotýkala se skutečností, jak čís. 5 předpokládá, rozhodných anebo, jak předpokládá čís. 5 podle první věty posledního odstavce §u 281 tr. ř., skutečností, jichž nezjištění mohlo působiti na konečné rozhodnutí směrem pro stěžovatele škodlivým. Proto nestal se rozsudek ve výroku o vině stěžovatele H-y zmatečným ani tím, že nepřihlížel k některým částem průvodního materiálu, poukazujícím podle názoru stížnosti k nesprávnosti onoho rozsudečného závěru, ani tím, že byly zamítnuty návrhy obhajcovy, by byli slyšeni jako svědci četnický strážmistr R. a H-á o tom, že stěžovatel H-ovi o stavbě studny psal a k osobnímu dohledu ho zval, nehledě k tomu, že průvodní věty zněly podle směrodatných záznamů protokolu o hlavním přeličení poněkud jinak. Právem byl zamítnut i další návrh, by byl slyšen nový znalec z oboru studnařského, ježto dosavadní znalec si dovolil řešiti právní otázku zavinění. Že znalec vykročil z mezí svého úkolu, není žádnou z vad v §§ 125 a 126 tr. ř. vypočtených, pro něž jedině může býti nález nebo posudek znalců již slyšených nahrazen nálezem nebo posudkem znalců jiných. Zamítnutím tohoto návrhu nebyly tudíž porušeny ani ustanovení zákona, ani zásady trestního řízení zabezpečujícího obhajobu. Jak dovozeno, je stížnost obžalovaného Františka H-y, pokud vůbec provádí dovolávané důvody zmatečnosti po zákonu, bezdůvodnou, pročť ji bylo zavrhnouti.

II. Ani k zmateční stížnosti druhého obžalovaného Jaroslava H-a, jež uplatňuje jediný důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř., nelze přisvědčiti, pokud namítá: 1. že obžalovaný H-a jednal, prováděje

stavbu studně u L-y, proti výslovnému zákazu stěžovatelovu, 2. že B. byl H-ou na hrozící nebezpečí upozorněn a přes to pracoval dále, neodstraniv příčinu tohoto nebezpečí, 3. že obžalovaný H-a poznal nebezpečí hrozící z nedostatečného vyskružení studně, 4. že stěžovatel nevěděl o stavbě studny, při níž se stal úraz B-ého. První námitkou neprovádí stížnost uplatňovaného zmatku, který jest povahy hmotněprávní, po zákonu, neboť nedbá opačného zjištění rozsudku, že všeobecné splnomocnění H-y ku stěžovatelovým studnařským pracím odvoláno nebylo. Skutečnosti čís. 2 a 3 poukazují sice k současné nedbalosti i B-ého a H-y, nemají však významu pro posouzení, zda stěžovatel zůstal nečinným oproti předpisu proň závaznému. Závaznost předpisů, podle nichž jest před započítím nebo při vykonávání nebezpečných prací opatření určité záruky bezpečného jich provádění, — a takovým předpisem jest ustanovení § 2 min. nařízení ze dne 7. února 1907, čís. 24 ř. zák., jehož v souzeném případě nebylo šetřeno, — není závislou na vůli dělníků při pracích těch zaměstnaných. Život, zdraví a neporušenost zaměstnanců mají býti naopak zabezpečeny i proti jejich vůli, t. j. i tehdy, když se z pohodlnosti, z lehkomyšlnosti, ze snahy, zvýšiti pracovní výkon a tím výdělek nebo z jiných pohnutek zdráhají zřídit před započítím práce zabezpečovací opatření a za-práce je doplniti. Proto není povinností podnikatele prací takového druhu toliko upozorniti zaměstnance na hrozící nebezpečí, jakož i nutnost zabezpečovacích opatření a příkaz ku zřízení a náležitému doplnění těchto opatření, nýbrž i naléhati po případě důrazně na zaměstnance, by příkazům těm bylo skutečně vyhověno, a jest podnikatel protiprávně nečinným, opomeneli donucovací prostředek, ježž má po ruce, zejména pohružku, že práci zastaví nebo zaměstnance propustí, nebude-li opatřeno, co k zabezpečení nařídil. Výtky, že opomenul, co mu předpisy uložily, není tedy stěžovatel prost již z té příčiny, že B. byl H-ou varován a při nejmenším z připomínky té poznal nebezpečí, jež mu hrozilo a pak skutečně vyvrcholilo v jeho smrtelný úraz. Předpisy onoho rázu zavazují v prvé řadě podnikatele prací. Jemu hlavně náleží řádný dozor nad tím, by bez předepsaných zabezpečovacích opatření nebylo pracováno. Arciť není tím naprosto vyloučeno, že podnikatel i ve směru tom použije pomoci vhodných zástupců. Je-li však — jak tomu jest u živnosti studnařské podle §u 15 čís. 6 živn. ř. — ku provozování živnosti, k podnikání prací do oboru živnosti spadajících třeba koncese, splní živnostník, jelikož udělení koncese předpokládá kromě zvláštní způsobilosti zejména i spolehlivost uchazeče vzhledem na dotyčnou živnost (§ 23 živn. ř.), onu povinnost k doзору zřízením pomocných sil, byť jen podpůrně a částečně dozorem pověřených, toliko tehdy, je-li zmocněnec netoliko dostatečně vyškolen a zkušený, tak že může nebezpečí poznati a dbáti nad řádným a úplným splněním bezpečnostních předpisů, nýbrž i tak spolehlivé povahy, že živnostník může důvodně předpokládati, že zmocněnec zjedná bezpečnostním předpisům průchod i proti vůli nepovolných zaměstnanců, že nestrpí, by se bez odstranění nebezpečí dále pracovalo, zakáže po případě další práci a oznámí živnostníkovi neposlušnost zaměstnanců. Že stěžovatel mohl tak předpokládati o H-ovi, není v rozsudku zjištěno a nemohlo

býti zjištěno, jelikož na takový předpoklad stěžovatele nepoukazovala ani jeho obhajoba, ani jiný výsledek hlavního přelíčení. Proto nezáleží na tom, že H-a nebezpečí poznal a B-ého varoval. Rozhodným jest, že H-a nechal B-ého dále za nebezpečných poměrů pracovati, nepouživ donucovacích prostředků, jež měl po ruce jako osoba, jež B-ého ku práci té zjednala. Zmocnil-li však stěžovatel — jak rozsudek zjišťuje — H-u povšechně k provádění studnařských prací, odpovídá, třebaže o jednotlivých pracích H-ou na základě povšechného zmocnění a tím pod rouškou stěžovatelova živnostenského oprávnění prováděných nevěděl, již z důvodu zřízení zmocněnce neodborného a nespolehlivého za škodný výsledek, který vzešel z některého z oněch nedostatků zmocněncových, pakliže ničeho nenařídil, čím by bylo nedostatkům těm dostatečně čeleno, zejména neomezil plnou moc H-ovi udělenou ve snaze a za tím účelem, by závazným proň předpisům byl při provádění té které studnařské práce H-ou převzaté zjednan průchod vlastním dozorem stěžovatelovým.

Že stěžovatel takové opatření učinil, napadený rozsudek nezjišťuje. Avšak stížnost reprodukuje obsah dopisu stěžovatele H-ovi ze dne 4. prosince 1925, tedy z doby před ujednáním smlouvy mezi H-ou a L-ou o studni, při jejímž zřízení přišel B. o život, a vykládá dopis v ten smysl, že jím stěžovatel plnou moc dříve H-ovi udělenou při nejmenším omezil tak, že H. nesměl se stavbou studně sám započítí. Vývody těmi namítá stížnost zřetelně, že nalézací soud — spokojiv se výkladem, že oním dopisem nebyla plná moc zrušena — neuvažoval o dopisu s hlediska pro posouzení viny stěžovatelovy závažného. S touto námitkou je stížnost v právu. Neníť závady, by i majitel koncesiované živnosti nevyhledával zákazníky zmocněncem, a není závady ani proti tomu, by živnostník neupravil finanční stránku své živnosti zmocněncem, zejména nedal smlouvy se zákazníky ujednati osobou třetí, třebaže se osobě té nedostává podmínek ku samostatnému provádění prací smlouvami dotčených. Účelu příslušných předpisů jest vyhověno, provádějí-li se i práce takto ujednané pod dozorem osoby, jejíž vědomosti, zkušenosti, spolehlivost a jiné vlastnosti zaručují jich bezpečnostní provedení, tedy zejména pod stálým anebo dostatečně dočasným dozorem oprávněného živnostníka. Proto byl by stěžovatel zodpovědnosti za nebezpečný a škodlivý způsob provádění studnařských prací samým H-ou prost, omezil-li plnou moc na pouhé vyhledávání zákazníků a ujednání smluv s nimi, směřoval-li úmysl jeho k tomu, že i práce takto H-ou prostředkované sám provede, neb alespoň dostatečně na ně bude dohlížeti, projevil-li úmysl ten vůči H-ovi a mohl-li důvodně předpokládati, že H-a mu porozuměl, a že z mezí plné moci takto omezené nevykročí. Ke skutečnostem těm může poukazovati obsah onoho dopisu, který ovšem po případě připouští i ten výklad, že šlo stěžovateli o zajištění účasti na výdělku H-ovu, nikoliv i o zajištění dozoru nad prováděním prací. Uznal-li nalézací soud — aniž uvažoval o tom a vyslovil, které skutečnosti jsou ve směru tom prokázány — stěžovatele vinným jen z povšechného důvodu, že plná moc nebyla odvolána, t. j. úplně zrušena, ponechal mimo okruh svých úvah právní zásadu, že opomenutí jest trestným jen, pokud tu jest povinnost,

obzvláště možnost jednání, a že stěžovateli z oněch předpokladů dozor nad studnařskými pracemi u L-y náležel a byl možným jen, když mu dal H-a o nich předchozí zprávu. Výrok o vině stěžovatele H-a je — spočívá takto po případě na nesprávném použití zákona — zmatečným podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., i bylo rozsudek ohledně tohoto stěžovatele zrušiti a pro onen nedostatek skutkového zjištění uznati dále, jak se stalo.

Čís. 2637.

Spolupachatelství při krádeži nevyžaduje pojmově, by činnost spolupachatelů byla téhož způsobu; každý jednotlivý spolupachatel nemusí provésti celý trestný skutek nebo pomáhati bezprostředně při jeho konkrétních počínech; spolupachatelem je i ten, kdo přispěl k provedení činu částečně, třeba v roli podřízené (na př. byl přítomen na místě činu nebo v blízkosti jeho k tomu cíli, by kryl hlavního pachatele proti přistižení), jen když byl veden tímž zlým úmyslem k dosažení společného cíle; i tu zodpovídá za celkový výsledek činnosti, za celkovou škodu, třeba škoda jeho činností vzniklá nebo jím zamýšlená nepřesahovala částky potřebné k založení té které zločinné kvalifikace.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1927, Zm I 765/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 18. listopadu 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ů 171, 173, 174 II a), c) a 179 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že odsouzení obžalovaného pro zločin krádeže ve společnosti přes 50, 200 a 2.000 Kč a na věcech uzamčených není proto správným, poněvadž prý rozsudek nezjišťuje, tím méně pak odůvodňuje, že obžalovaný věděl, že domnělý hlavní pachatel jde krásti věci v oné ceně a že věci ty jsou zamčeny. Stížnost je bezdůvodná. Nalézací soud dospěl na základě průvodních výsledků po skutkové stránce ku přesvědčení, že obžalovaný dopustil se krádeže jemu za vinu kladené ve společnosti s nezjištěným spoluzlodějem. V důsledku toho pohlíží soud na součinnost obžalovaného s jeho společníkem jako na činnost spolupachatelů, která pojmově předpokládá, že spolupůsobení jejich bylo neseno a proniknuto tímž zlým úmyslem k dosažení společného cíle. Takovýto společný zlý úmysl je také plně opodstatněn zjištěním rozsudku, že obžalovaný, věda, že jeho neznámý společník jde do cizího domu, by tam spáchal krádež, čekal podle předchozí dohody a po úmluvě venku a dával za účelem jistějšího provedení krádeže pozor, by pachatele varoval před případným nebezpečím a umožnil tuto krádež. Jakmile tu však byl u obžalovaného a jeho společníka takovýto společný zlý úmysl, nelze již jejich spolupůso-